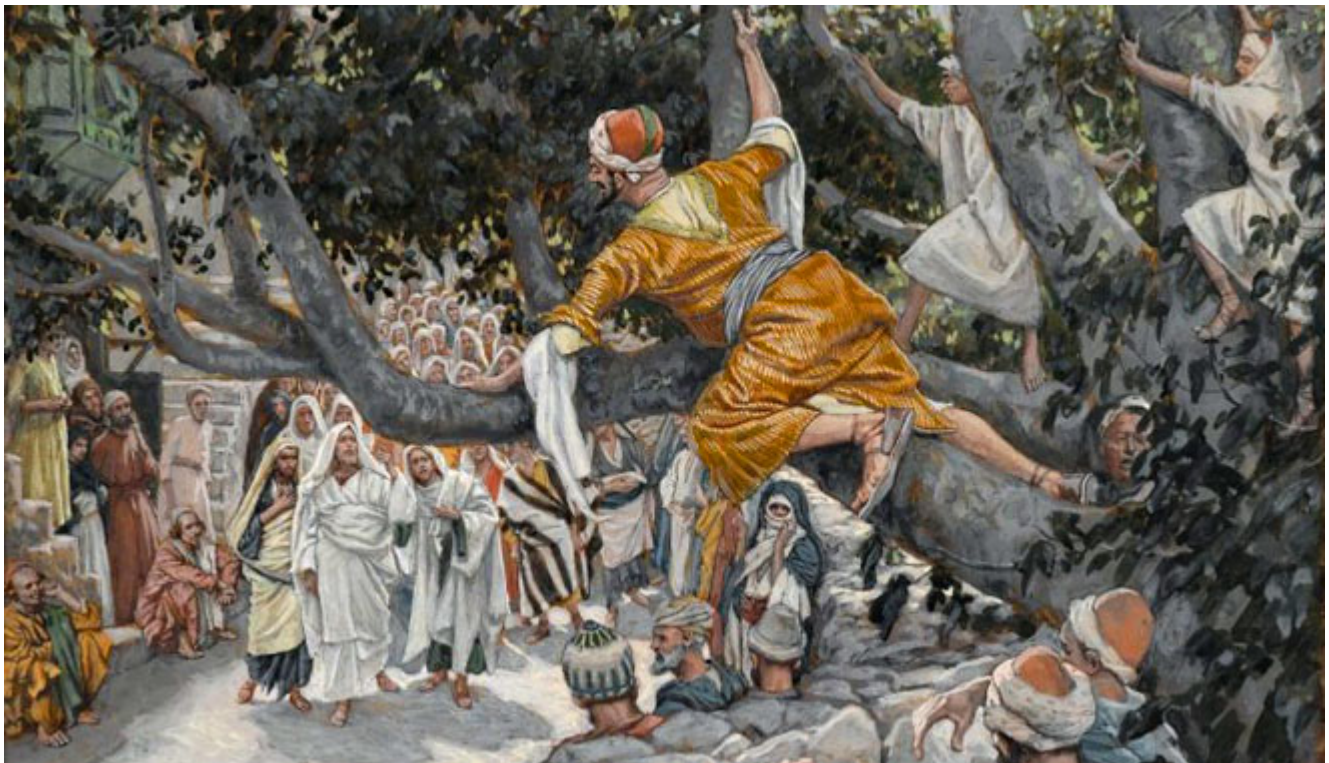

Όταν ο Χριστός συνάντησε έναν διεφθαρμένο (Ηρακλής Αθ. Φίλιος, Βαλκανιολόγος-θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Χριστός σε όλη τη διδασκαλία του έχει μία άκρως αντισυμβατική συμπεριφορά. Εναντιώνεται σε κάθε τι που δεσμεύει τον άνθρωπο να ελευθερωθεί. Αποστρέφεται το γράμμα του νόμου και διδάσκει το πνεύμα του νόμου που σώζει. Συχνάζει στις πιο αλήτικες και διεφθαρμένες παρέες της εποχής και αδιαφορεί για τη γνώμη που ο κόσμος θα σχηματίσει.

Αν η προηγούμενη Κυριακή ήταν αφιερωμένη στην αχαριστία, αυτή η Κυριακή αναδεικνύει την ευγνωμοσύνη. Περί του λόγου τούτου μαρτυρεί η ευαγγελική περικοπή που θα αναγνωστεί στους ναούς και αφορά μία συνάντηση. Εκείνη του Χριστού με τον Ζακχαίο, ο οποίος αν και τελώνης αναζητά τον Χριστό, τρέχει να τον δει και να τον συναντήσει (Λουκ. 19, 1-10).

Μία συνάντηση που κρύβει μέσα της ένα στοιχείο. Το στοιχείο του πόθου. Επιδιώκω να συναντήσω κάποιον έως και πασχίζω να τον δω, όταν εκείνος με ενδιαφέρει. Όταν η προσωπικότητα εκείνου επιτρέπει στις αναζητήσεις μου, ακόμη και τις πιο μύχιες, να ξεφύγουν από τη σφαίρα του ανέκφραστου και να σαρκώσουν το συγκεκριμένο, προσδιορισμένο και συνάμα απροϋπόθετο• τη συνάντηση μαζί του. Θέλω να συναντηθώ με κάποιον επειδή έχω πόθο, έχω λαχτάρα για το πρόσωπο του. Θέλω να συναντήσω κάποιον επειδή αγαπώ τον τρόπο που ντύνει την εκφραστική του υπόσταση. Θέλω να συναντηθώ με κάποιον επειδή αγαπώ την παρουσία του. Την παρουσία εκείνου που με κάνει ως πρόσωπο να τον θέλω πιο πολύ στη ζωή μου.

Η συνάντηση πλησιάζει. Ο Χριστός εισέρχεται στην Ιεριχώ, ο κόσμος τον ακολουθεί και όλοι στριμώχνονται προκειμένου να τον αντικρίσουν. Τρέχει κι ο αρχιτελώνης Ζακχαίος και χωρίς να υπολογίσει τη θέση που κατείχε ανεβαίνει σε μία μουριά -καθώς ήταν κοντός στο ανάστημα- για να δει τον Χριστό• αγνοώντας απροκάλυπτα τις αποδοκimasίες που θα άκουγε από το πλήθος, το οποίο και καταδυνάστευε με τις άνομες ενέργειες του. Δεν τον ενδιέφερε η δίκαιη γνώμη των πολλών αλλά η θέα του θείου προσώπου.

Αυτή τη λαχτάρα και τον πόθο δεν τον είχε κάποιος Γραμματέας ή Φαρισαίος της εποχής εκείνης, μήτε κάποιος που ανήκε στο στενό κύκλο των μαθητών του Χριστού. Ήταν λαχτάρα ενός ανένταχτου και τσαλακωμένου ανθρώπου που η ζωή του ήταν ξένη προς τη διδασκαλία του Χριστού. Ενός τελώνη που η προσωπικότητα του κοσμούταν από υποτιμητικούς προσδιορισμούς, οι οποίοι εν τέλει, κι εδώ είναι το παράδοξο, δεν του επέτρεπαν επουδενί το δικαίωμα αυτής της συνάντησης με τον Υιό και Λόγο του Θεού. Διεφθαρμένος, εκμεταλλευτής, στυγνός φοροεισπράκτορας, αισχροκερδής, απατεώνας, άδικος. Πώς λοιπόν ένας τέτοιος άνθρωπος τόλμησε να ποθήσει τη συνάντηση με τον Χριστό; Και υπό ποιες συνθήκες θα συζητούσε μαζί του;

Δεν ήταν «καθαρός» όπως τον θεωρούσαν όσοι την ίδια ώρα αδυνατούσαν να συλλάβουν το μυστήριο του Θεού, ήτοι του τρόπου με τον οποίο συντελείται η σωτηρία. Αλλά πώς να συλλάβουν μία τέτοια θεϊκή γενναιοδωρία όταν παραπονούνταν και έλεγαν «ότι αυτός δέχεται αμαρτωλούς και τρώγει μαζί τους;

» (Λουκ. 15, 2). Όταν απροκάλυπτα έδειχναν «έναν άνθρωπο φαγά και κρασοπότη, φίλο των τελωνών και αμαρτωλών;» (Λουκ. 7, 34). Ο Χριστός δεν είχε καλή φήμη για τους κατήγορους του και δεν αγωνιούσε να αρέσει στον κόσμο.

Φθάνοντας λοιπόν στο σημείο αυτό και γνωρίζοντας την εσωτερική διάθεση του Ζακχαίου εκπλήσσει για άλλη μία φορά. Δεν συνεχίζει να βαδίζει αλλά σηκώνει τα μάτια του, τον βλέπει και του λέει «Ζακχαίε, κατέβα γρήγορα, διότι πρέπει να μείνω στο σπίτι σου σήμερα» (Λουκ. 19, 5-6). Πόσοι πάγωσαν ακούγοντας τον Χριστό να επιλέγει να δειπνήσει με τον πλούσιο που έκλεβε όλους εκείνους που ήταν γύρω του; Πόσοι απογοητεύτηκαν που δεν επέλεξε εκείνους που τον πίστευαν για να τον φιλοξενήσουν; Πόσοι θύμωσαν άραγε με την «άδικη» επιλεκτική διάθεση του Χριστού; Και πόσοι απομακρύνθηκαν από κοντά του;

Ομολογουμένως εκπλήσσει ο Χριστός με τη συμπεριφορά του για μία ακόμη φορά. Δείχνει να αντέχει τη συντροφιά του Ζακχαίου κι ο Ζακχαίος τη δική του παρουσία. Οι κατήγοροι του όμως δεν αντέχουν την χωρίς όρια φανέρωση του Χριστού στη ζωή ενός αμαρτωλού. Εξάλλου όπως διηγείται ο ευαγγελιστής Λουκάς «όταν είδαν αυτό, όλοι παραπονούνταν και έλεγαν “στο σπίτι αμαρτωλού ανθρώπου πηγαίνει να μείνει”» (Λουκ. 19, 8). Κι όχι μόνο έμεινε στο σπίτι του Ζακχαίου αλλά ήρθε η σειρά του να ζήσει Εκείνος πλέον ένα ακόμη θαύμα. Ο Ζακχαίος μοίρασε στους φτωχούς την περιουσία του και αποκατάστησε με το παραπάνω τις αδικίες στις οποίες είχε προβεί.

Έτσι λοιπόν τοιουτοτρόπως καταδεικνύεται πως μία τέτοια απροϋπόθετη συνάντηση έγινε αφορμή για τη σωτηρία του Ζακχαίου, αφού ο Χριστός του είπε «σήμερα έγινε σωτηρία σε τούτο το σπίτι» (Λουκ. 19, 9). Αυτή η ομολογία του Χριστού σίγουρα σκανδάλισε τους βολεμένους που υποτάσσονταν στο γράμμα του νόμου και αγνοούσαν το γεγονός της ειλικρινούς και ανυπόκριτης ομολογίας του Ζακχαίου. Δεν παραδέχτηκε τα λάθη του. Δεν ομολόγησε τις αστοχίες του. Ευθύς δήλωσε τη μετάνοια του μέσα από την αποκατάσταση των αδικιών. Απότομα και ριζοσπαστικά, θυσιάζοντας τον καθωσπρεπισμό του. Και μάλιστα από τη στιγμή που συγχωρέθηκε από τον Θεό προικίστηκε με αυτό που στη γλώσσα της ψυχολογίας καλείται «συναίσθηση»• εκείνη τη δυνατότητα του να κατανοήσει τον άλλον, τον αμαρτωλό συνάνθρωπο του που δεν δέχθηκε τη συγχώρηση.

Η διήγηση αυτή του ευαγγελιστή Λουκά όπως και άλλες διηγήσεις των υπόλοιπων ευαγγελιστών έρχονται να φανερώσουν τη δυνατότητα σωτηρίας του ανθρώπου μέσα από τη μετάνοια. Όλες οι διηγήσεις δεν έχουν ως σκοπό να αποκαταστήσουν τις κοινωνικές αδικίες, ούτε να διαμορφώσουν ένα δίκαιο πολιτειακό σύστημα. Έχουν ως σκοπό να δηλώσουν περίτρανα, χωρίς φόβο και πάθος και απαλλαγμένες από οποιοδήποτε είδος ευσεβισμού και ηθικισμού, την ευκαιρία αποδόμησης και

οικείωσης. Αποδόμησης του εαυτού από τις αστοχίες που έλκουν τον άνθρωπο στο βυθό της ακοινωνησίας με τον Θεό, άρα και αδυναμίας να ελκύσουν τη θεία χάρη και το αμέτρητο έλεος του, και οικείωσης ενός τρόπου ζωής που κοινωνεί τον Θεό Λόγο.

Το οντολογικό πέρασμα στη ζωή της κατά χάριν θέωσης δεν έχει την ολοκλήρωση του σε επιπόλαιες αναγνωρίσεις αστοχιών που βλάπτουν την εικόνα του ανθρώπου, με άλλα λόγια σε μεταμέλειες. Απεναντίας είναι δηλωτικό μιας αντίδοσης, σύμφωνα με την οποία ο άνθρωπος στο διάβα του χρόνου επιτρέπει στο Θεό να αναγνωρίσει τη μετάνοια του ως υπεύθυνη άσκηση της αυτοσυνειδησίας του και ο Θεός επιτρέπει στον άνθρωπο τη σωτηρία του από την αμαρτία που τον αποκόπτει από τον Ίδιο. Μόνο που η σωτηρία αυτή δεν είναι προκαθορισμένη, μήτε προορισμένη αλλά δυνατή ακόμη και για τον έσχατο διεφθαρμένο. Το ζήτημα όμως δεν είναι αν μπορεί να σωθεί ο άνθρωπος. Θέλει να σωθεί;